

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Κείμενο: Το χαμογελαστό συννεφάκι

«Οι περιπέτειες του Χαμόγελου» είναι ένα βιβλίο με πολλές μικρές ιστορίες, που γεννήθηκαν από τη συνεργασία που είχε η συγγραφέας με τα παιδιά. Το Χαμόγελο ταξιδεύει και απ' όπου περάσει, φέρνει τη χαρά και την ελπίδα.

Το Χαμόγελο δεν άντεξε. Μα και ποιος θ' άντεχε μια τέτοια μυρουδιά. Κι όταν η ώρα είναι μία το μεσημέρι. Κι όταν απ' το πρωί γυρνάς στους δρόμους. Κι όταν δεν έχεις φάει τίποτε όλη μέρα. Κι όταν... ε, δεν χρειαζόντουσαν άλλες **δικαιολογίες**. Δίνει ένα σάλτο και οπ! προσγειώνεται στην κουζίνα της κυρα-Κατερίνας.

- Βρε, καλώς το Χαμόγελο, είπε αυτή κι έλαμψε ολόκληρη. Πώς από δω;

- Ε... να... είπα να περάσω να δω τι κάνετε, τα μάσησε το Χαμόγελο. Καιρό έχω να σας δω... Ε, κι όπως και να το κάνουμε, κυρα-Κατερίνα μου, ξέσπασε, οι τηγανιτοί σου κεφτέδες και νεκρό ανασταίνουν.

Γέλασε ικανοποιημένη η κυρα-Κατερίνα.

- Θα τηγανίσω και πατάτες, Χαμόγελο. Έχουμε και χόρτα βραστά. Κάθισε να φάμε παρέα.

Αυτό περίμενε και το Χαμόγελο. Στρογγυλοκάθισε στο τραπέζι κι αφέθηκε να χαρεί την προετοιμασία του μεσημεριάτικου φαγητού. Πηγαينوερχότανε στην κουζίνα η κυρα-Κατερίνα κι έστρωνε το τραπέζι και γύριζε τους κεφτέδες στο τηγάνι και σήκωνε το καπάκι κι έριχνε μια ματιά και στα χόρτα που βράζανε και τη ρωτούσε το Χαμόγελο πώς πήγε ο Γιαννάκης στο σχολείο φέτος, πέρασε την τάξη; Και το μπακάλικο του κυρ-Αντρέα δουλεύει καλά; Βολεύτηκαν στην καινούργια ζωή;

- Βολευτήκαμε, δε βολευτήκαμε, Χαμόγελο, πρέπει να ζήσουμε, είπε η κυρα-Κατερίνα κι η φωνή της ακούστηκε στεγνή από την κατασταλαγμένη πίκρα. Όμως έκανε μια προσπάθεια, άλλαξε κουβέντα. Θα δεις και τον Γιαννάκη σε λίγο. Άντρεψε¹ μέσα σ' αυτά τα τρία χρόνια. Δεν θα τον γνωρίσεις πια, είπε κι έσκυψε ξανά πάνω από την κατσαρόλα της. Την τύλιξε ο ατμός σαν αγιοστέφανο. **Καμάρωσε** το Χαμόγελο την Ελληνίδα Παναγία. Βοηθάει τον πατέρα του στο μπακάλικο ο Γιαννάκης τώρα που δεν έχει σχολείο. Θα 'ρθουν όπου να 'ναι.

Κι όταν σε λίγο ήρθε ο Γιαννάκης κι ο κυρ Αντρέας, κι έκατσαν όλοι μαζί στο τραπέζι και πήγαινε κι ερχότανε η κουμανταρία² στα διψασμένα χείλη και γεύονταν οι άνθρωποι το φαΐ να χορτάσει το σώμα, να μπορέσει να τραβήξει την ψυχή μακρύτερα, έβλεπε το Χαμόγελο την κυρα-Κατερίνα στα μάτια κι η κυρα-Κατερίνα τον Γιαννάκη κι ο Γιαννάκης τον κυρ Αντρέα κι έλεγε πως τίποτα κακό δεν μπορούσε ν' αγγίξει τον κόσμο, τίποτα κακό. Γιατί, τι ζητάει ο άνθρωπος; Λίγη γαλήνη, λίγη χαρά, ψωμί, νερό, δουλειά. Πολλά είναι τάχα;

Κι όταν αργότερα το Χαμόγελο, χορτάτο πια, αποχαιρέτησε το ευλογημένο σπίτι και βγήκε στον δρόμο κι είδε τα οδοφράγματα³ και τα συρματοπλέγματα και τη Λευκωσία χωρισμένη στα δυο, από δω η ελληνική, από κει η τουρκική, απόρησε και πάλι το Χαμόγελο για την **ανοησία** του ανθρώπου και τι να πει δεν ήξερε, μόνο ένα ΓΙΑΤΙ; του ξέφυγε κι ανυψώθηκε στον κυπριακό ουρανό. Ένα τόσο δα Χαμόγελο πάνω από την πόλη, μικρό σαν καλοκαιριάτικο συννεφάκι.

1. Άντρεψε (αντρεύγω, αντρίεω): έγινε άντρας, αντρίεψε.

2. (η) κουμανταρία: είδος κυπριακού κρασιού.

3. οδοφράγματα (το οδόφραγμα): πρόχειρα οχυρώματα από ξύλα, πέτρες, οχήματα κ.λπ., για να φράζουν τον δρόμο.

Κι ήταν εκεί απάνω στον κυπριακό ουρανό που ένα άλλο τόσο δα Χαμόγελο, μικρό κι αυτό σαν καλοκαιριάτικο συννεφάκι, ήρθε σε λίγο και το συνάντησε.

Είχε ζήσει κι αυτό την ίδια ακριβώς ιστορία. Μόνο που τη νοικοκυρά τη λέγανε κυρα-Νεμπιλέ και τον άντρα της Γιουσούφ και τ' αγοράκι της Σουλεϊμάν. Μόνο που η κυρα-Νεμπιλέ μαγείρευε τας κεμπάπ, αλλά κι αυτηνής το τας κεμπάπ και νεκρό ανάσταινε, όπως της είπε το Χαμόγελο. Και καμάρωνε η Τουρκάλα Παναγιά και την τύλιγε κι αυτήν ο ατμός σαν φωτοστέφανο.

Κι όταν αργότερα και κείνο το Χαμόγελο, χορτάτο πια, αποχαιρέτησε το ευλογημένο σπίτι και βγήκε στον δρόμο και είδε τα οδοφράγματα και τα συρματοπλέγματα και τη Λευκωσία χωρισμένη στα δυο, από δω η τουρκική, από κει η ελληνική, απόρησε και τούτο το Χαμόγελο για την ανοησία του ανθρώπου και τι να πει δεν ήξερε, μόνο ένα ΓΙΑΤΙ; του ξέφυγε κι ανυψώθηκε κι αυτό στον κυπριακό ουρανό.

Κι όταν τα δυο Χαμόγελα, το τούρκικο και το ελληνικό, συναπαντήθηκαν εκεί ψηλά, κοιτάχτηκαν, χαμογέλασαν κι ενώθηκαν.

Ένα χαμογελαστό συννεφάκι πάνω από τη διχοτομημένη Λευκωσία. Και κάθε φορά που φυσούσε ο θαλασσινός αγέρας κι έπαιρνε το χαμογελαστό συννεφάκι μια κατά δω, μια κατά κει, το 'βλεπαν οι άνθρωποι από κάτω και μπερδεύτηκαν κι αυτοί, ποιο είναι το τούρκικο και ποιο είναι το ελληνικό.

Και μόνο τα δυο Χαμόγελα δεν **μπερδεύονταν** παρόλο τον τρελό χορό τους εκεί πάνω. Γιατί αυτά ξέρουν καλά πως τα Χαμόγελα δεν χωρίζονται. Ένα μόνο Χαμόγελο υπάρχει. Αυτό που ανοίγει τον άνθρωπο και τον ωθεί παραπέρα. Αυτό είναι που επιζεί τελικά.

Μάρω Λοϊζου (Ανθολόγιο Ε' & Στ' Δημοτικού)

Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής

1. «Το Χαμογελαστό συννεφάκι» είναι ένα κείμενο:

- A. μονοτροπικό B. πολυτροπικό Γ. επιχειρηματολογικό Δ. ερευνητικό

2. Η ιστορία του Χαμόγελου διαδραματίζεται:

- A. στην Αθήνα (Ελλάδα)
B. στην Κρήτη (Ελλάδα)
Γ. στη Λευκωσία (Κύπρος)
Δ. στη Κωνσταντινούπολη (Τουρκία)

3. Τι ήταν αυτό που «τράβηξε» το Χαμόγελο στην κουζίνα της κυρα-Κατερίνας;

- A. Η πρόσκληση που του έκανε η κυρα-Κατερίνα.
B. Η μυρωδιά του μεσημεριανού φαγητού της.
Γ. Είχε καιρό να την δει και του είχε λείψει.
Δ. Ήθελε να δει τον Γιαννάκη, που είχε να τον δει τρία χρόνια.

4. Τι περιελάμβανε το μεσημεριανό τραπέζι που ετοίμασε η κυρα-Κατερίνα;

- A. κεφτέδες, χόρτα και τηγανιτές πατάτες
B. μπιφτέκια και σαλάτα
Γ. ψητούς κεφτέδες, χόρτα και βραστές πατάτες
Δ. κοτόπουλο, πατάτες και χόρτα

- 5.** Τι ζητάει ο άνθρωπος για να είναι ευτυχισμένος, σύμφωνα με το κείμενο;
- Α. δόξα και χρήμα
Β. αγάπη και σπίτι
Γ. καλούς φίλους
Δ. φαγητό και δουλειά
- 6.** Το Χαμόγελο βλέποντας τη Λευκωσία χωρισμένη στα δύο:
- Α. δεν μπόρεσε να συγκρατήσει τα δάκρυά του
Β. αδιαφόρησε και συνέχισε το ταξίδι του
Γ. αναρωτήθηκε γιατί; και απόρησε με την ανοησία των ανθρώπων
Δ. σκέφτηκε ότι κάποιος λόγος υπήρχε γι' αυτό
- 7.** «...Και μόνο τα δυο Χαμόγελα δεν μπερδεύονταν παρόλο τον τρελό χορό τους εκεί πάνω. Γιατί αυτά ξέρουν καλά πως τα Χαμόγελα δε χωρίζονται. Ένα μόνο Χαμόγελο υπάρχει». Τι εννοεί η συγγραφέας;
- Α. Ότι οι άνθρωποι, ανεξάρτητα από την καταγωγή τους, χαίρονται με τα ίδια πράγματα.
Β. Ότι όλοι οι άνθρωποι χρειάζονται τα ίδια πράγματα για να είναι ευτυχισμένοι.
Γ. Και τα δύο παραπάνω.
Δ. Τίποτα από τα παραπάνω.
- 8. δικαιολογίες:** Ποια λέξη είναι συνώνυμη;
- Α. προφάσεις Β. αποφάσεις Γ. καταφάσεις Δ. αντιφάσεις
- 9.** Ποια από τις παρακάτω λέξεις **δεν** έχει συγγένεια με τη λέξη **καμάρωσε**;
- Α. καμωμένος Β. κάμαρα
Γ. καμαρωτός Δ. καμάρι
- 10. ανοησία:** Συνώνυμη της λέξης είναι:
- Α. απείθεια Β. αναίδεια Γ. ευφυΐα Δ. αφροσύνη
- 11. μπερδεύονταν:** Ποια λέξη είναι συνώνυμη;
- Α. συγχέονταν Β. συγχύζονταν Γ. διακρίνονταν Δ. ανταποκρίνονταν
- 12.** «Μα και **ποιος** θ' άντεχε μια **τέτοια** μυρουδιά». Οι σημειωμένες αντωνυμίες είναι κατά σειρά:
- Α. αναφορική - αόριστη Β. ερωτηματική - δεικτική
Γ. προσωπική - αόριστη Δ. αναφορική - οριστική
- 13.** «είπε αυτή κι έλαμψε **ολόκληρη**»: Πώς σχηματίζεται ο συγκριτικός βαθμός του σημειωμένου επιθέτου;
- Α. ολοκληρότερη Β. πιο ολόκληρη
Γ. ολοκληρότατη Δ. δεν έχει

- 14.** «όπως και να **το** κάνουμε..»: Η σημειωμένη λέξη είναι:
- A. δυνατός τύπος προσωπικής αντωνυμίας
 - B. αδύνατος τύπος προσωπικής αντωνυμίας
 - Γ. αόριστο άρθρο
 - Δ. οριστικό άρθρο
- 15.** «την τύλιγε κι αυτήν ο ατμός σαν φωτοστέφανο». Αν μετατρέψουμε την ενεργητική σύνταξη της πρότασης σε παθητική, σε ποια επιλογή θα καταλήξουμε;
- A. Τυλιγόταν κι αυτή από τον ατμό σαν φωτοστέφανο.
 - B. Τυλιγόταν κι από αυτήν ο ατμός σαν φωτοστέφανο.
 - Γ. Τυλίχθηκε κι αυτή από τον ατμό σαν φωτοστέφανο.
 - Δ. Τύλιξε κι αυτή τον ατμό σαν φωτοστέφανο.
- 16.** «κι η φωνή της ακούστηκε στεγνή από την κατασταλαγμένη πίκρα».: Η σημειωμένη φράση είναι:
- A. επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας
 - B. επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου
 - Γ. επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού
 - Δ. επιθετικός προσδιορισμός
- 17. διχοτομημένη:** Τι είναι η λέξη;
- A. κλιτή μετοχή παθητικού Ενεστώτα
 - B. κλιτή μετοχή παθητικού Παρακειμένου
 - Γ. άκλιτη μετοχή ενεργητικού Ενεστώτα
 - Δ. επίθετο συγκριτικού βαθμού
- 18.** «Δε θα **τον** γνωρίσεις πια, είπε κι έσκυψε ξανά πάνω από **την** κατσαρόλα **της**». Οι σημειωμένες λέξεις είναι κατά σειρά:
- A. οριστικό άρθρο - προσωπική αντωνυμία - κτητική αντωνυμία
 - B. προσωπική αντωνυμία - οριστικό άρθρο - κτητική αντωνυμία
 - Γ. προσωπική αντωνυμία - προσωπική αντωνυμία - κτητική αντωνυμία
 - Δ. οριστική αντωνυμία - αόριστο άρθρο - οριστικό άρθρο
- 19.** «προσγειώνεται στην κουζίνα της κυρα-Κατερίνας»: Η φράση είναι:
- A. ονοματική
 - B. ρηματική
 - Γ. επιρρηματική
 - Δ. τίποτα από τα παραπάνω
- 20.** «...προετοιμασία του μεσημεριάτικου φαγητού». Αν μετατρέψουμε την ονοματική φράση σε ρηματική, σε ποια από τις παρακάτω επιλογές θα καταλήξουμε;
- A. Έχει ετοιμαστεί το μεσημεριάτικο φαγητό.
 - B. Το μεσημεριάτικο φαγητό ετοιμάζεται.
 - Γ. Ετοιμάστηκε το μεσημεριάτικο φαγητό.
 - Δ. Προετοιμάζεται το μεσημεριάτικο φαγητό.

21. Το ρήμα **στρογγυλοκάθισε** είναι:

- A. παθητικής φωνής
Γ. β' συζυγίας

- B. χρόνου Παρατατικού
Δ. προστακτικής έγκλισης

22. «γεύονταν οι άνθρωποι το φαΐ **να χορτάσει το σώμα**, να μπορέσει **να τραβήξει την ψυχή μακρύτερα**». Οι σημειωμένες δευτερεύουσες προτάσεις είναι κατά σειρά:

- A. τελική – βουλητική
Γ. τελική – συμπερασματική

- B. βουλητική – τελική
Δ. αποτελεσματική – βουλητική

23. «το Χαμόγελο, χορτάτο πια, αποχαιρέτησε το ευλογημένο σπίτι». Αν μετατρέψουμε την επαυξημένη πρόταση σε απλή, σε ποια από τις παρακάτω επιλογές θα καταλήξουμε;

- A. Το Χαμόγελο, χορτάτο πια, αποχαιρέτησε το σπίτι.
B. Το Χαμόγελο αποχαιρέτησε το σπίτι.
Γ. Το Χαμόγελο αποχαιρέτησε το ευλογημένο.
Δ. Το Χαμόγελο, χορτάτο, αποχαιρέτησε το σπίτι.

24. Σε ποια από τις παρακάτω προτάσεις **δεν** υπάρχει ονοματική φράση;

- A. Ε, δεν χρειάζοντουσαν άλλες δικαιολογίες.
B. Στρογγυλοκάθισε στο τραπέζι.
Γ. Και μόνο τα δυο Χαμόγελα δεν μπερδεύονταν.
Δ. Ένα μόνο Χαμόγελο υπάρχει.

25. «Ένα χαμογελαστό συννεφάκι πάνω από τη διχοτομημένη Λευκωσία». Ποιο σχήμα λόγου υπάρχει στη φράση;

- A. παρομοίωση
Γ. προσωποποίηση

- B. αντίθεση
Δ. επανάληψη